

VÅRA FÖRÄLDRAR

Föräldrarnas rättigheter i Koranen och Hadither – en sammanhållen framställning

Frågan om föräldrarnas rättigheter intar en central plats i islamisk teologi och etik. Koranen och Haditherna framhåller med stor tydlighet den respekt, lydnad och omsorg som barnen är skyldiga sina föräldrar. Denna skyldighet är inte enbart social eller kulturell, utan är förankrad i själva den gudomliga uppenbarelse och betraktas som en del av människans religiösa plikt.

En av de mest betydelsefulla verserna i detta sammanhang är:

وَقَضَىٰ رَبُّكَ أَلَّا تَعْبُدُوا إِلَّا إِيَّاهُ وَبِالْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا

”Din Herre har befallt att ni inte skall dyrka någon annan än Honom, och att ni skall visa godhet mot era föräldrar” (al-Isra’ 17:23).

Denna vers placerar lydnaden mot föräldrarna direkt efter lydnaden mot Gud, vilket visar att föräldrarnas rättigheter är en del av människans gudsrelation. Ordet *ihسان* (إحسان) betecknar inte enbart godhet, utan en högsta grad av välvilja och respekt. Klassiska kommentatorer som al-Tabari och Ibn Kathir betonar att lydnaden mot föräldrarna är en av de största plikterna efter tawhid, medan al-Jalalayn framhåller att även om

föräldrarna är icke-muslimer, skall barnen ändå visa respekt och godhet så länge det inte innebär olydnad mot Gud. Al-Sa'di förklarar att *ihsan* innebär vänligt tal, stöd och att undvika allt som kan såra dem. Bernström och Abdullah Yusuf Ali ger moderna språkliga tolkningar som gör budskapet tillgängligt för nutida läsare.

Profeten Muhammad ﷺ har i flera autentiska hadither betonat föräldrarnas rättigheter. En man frågade Profeten: *"Vem har störst rätt till min goda behandling?"* Profeten svarade: *"Din mor."* Tre gånger upprepades detta innan fadern nämndes (al-al-Bukhari, Muslim). I en annan hadith sade Profeten: *"Paradiset ligger vid mödrarnas fötter"* (al-Nasa'i). Dessa hadither visar att moderns rättigheter är särskilt framträdande, men faderns rättigheter är också starkt betoning, särskilt i frågor om försörjning och vägledning.

För att omsätta dessa principer i praktiken behöver barnen vägledning i hur de kan uppnå lydnad och godhet mot föräldrarna. Islam erbjuder här en rad konkreta riktlinjer. Först och främst betonas vikten av **vänligt tal**: barnen ska tala med respekt, undvika hårda ord och aldrig höja rösten mot sina föräldrar. Detta gäller både i barndomen, ungdomsåren och vuxenlivet, och blir särskilt viktigt när föräldrarna blir äldre och mer sårbara.

Vidare framhålls **tacksamhet** som en grundläggande plikt. Barnen ska erkänna föräldrarnas uppoffringar, särskilt moderns roll i graviditet och uppfostran, och uttrycka uppskattning både i ord och handling. Detta kan ske genom små vardagliga uttryck av uppskattning, gåvor eller regelbundna ord av erkännande.

Omsorgen ska också ta sig uttryck i **handlingar**. Att hjälpa föräldrarna i hushållet, stödja dem vid sjukdom eller svaghet och prioritera deras behov framför egna bekvämligheter är konkreta sätt att uppnå *ihsan*. När föräldrarna blir äldre blir denna omsorg en central del av barnens religiösa ansvar.

En annan dimension är **ekonomiskt stöd**. Koranen (al-Baqara 2:215) framhåller att välgörenhet bör ges till föräldrarna först. Barnen har därför en skyldighet att bidra till föräldrarnas försörjning om de är i behov, och att hjälpa dem att hantera ekonomi och trygghet.

Barnen uppmanas också att göra **bön för föräldrarna**, särskilt den koraniska bönen: *"Herre, förbarma dig över dem så som de fostrade mig när jag var liten"* (al-Isra' 17:24). Detta är en handling som förenar

barnens omsorg med deras gudsrelation och fortsätter även efter föräldrarnas död.

En viktig aspekt är **tålamod**. Barnen ska visa tålamod när föräldrarna är krävande eller upprepar sig, och undvika att svara med irritation. Detta blir särskilt relevant i ungdomsåren, då konflikter kan uppstå, och i vuxenlivet när föräldrarna blir svaga.

Islam betonar också vikten av **besök och närvaro**. Att prioritera tid med föräldrarna, besöka dem regelbundet och vara närvarande i deras liv är en del av *ihsan*. Detta gäller även när barnen bor långt bort eller har egna familjer.

Lydnaden mot föräldrarna gäller i allt som är tillåtet. Som al-Jalalayn framhåller, ska barnen följa föräldrarnas råd och önskemål så länge det inte innebär olydnad mot Gud. Om föräldrarna begär något som strider mot Guds bud, ska barnen säga nej med respekt.

Slutligen omfattar föräldrarnas rättigheter även **respekt efter döden**. Profeten ﷺ uppmanade att upprätthålla föräldrarnas band även efter deras bortgång, genom att be för dem, hedra deras minne och upprätthålla kontakt med deras släktingar och vänner.

Sammanfattningsvis utgör föräldrarnas rättigheter en av de mest centrala etiska principerna i islam. Genom vänligt tal, tacksamhet, omsorg, ekonomiskt stöd, bön, tålamod, närvaro, lydnad i det tillåtna och respekt även efter döden kan barnen uppnå dessa rättigheter. Denna plikt är nära förbundna med människans relation till Gud och utgör en väg till Hans välbehag och till paradiset.

«[FÖRÄLDRARNAS RÄTTIGHETER I KORANEN](#)

[Berättelsen om Dhu al-Kifl i Koranen](#)»

- [Att Följa Sunnah: Vägen till Islamisk Enhet och Andlig Trygghet](#)
- [Dygden av att följa Sunnah – En islamisk påminnelse från de klassiska lärda](#)

- [Ingen Sunnah utan Jamā'ah – Ingen Jamā'ah utan Sunnah](#)
- [Den ärofyllda ställningen för den som följer Sunnah](#)
- [Sunnahs grundprinciper](#)
- [Sunnahs plats i Islam – varför vi inte kan klara oss utan den](#)
- [Handlingar som upphäver en individens Islam](#)
- [Mänsklighetens akuta behov av denna religion](#)
- [Tawfiq kommer endast från Allah](#)
- [Det onda kan aldrig tillskrivas Allah](#)